

Brutus Space

Advies: positief, binnen budget

- ▶ Geadviseerd subsidiebedrag: € 166.600,- en € 40.000,- BKV-gelden
- ▶ Gevraagd subsidiebedrag: € 375.000,- en € 42.380,- BKV-gelden

Samenvatting van de aanvraag

“Brutus Space is een unieke kunstinstelling in het havengebied van Rotterdam. Met 6000 m2 aan tentoonstellingsruimte behoort Brutus Space niet alleen tot de grootste centra voor hedendaagse kunst in Nederland. De huisvesting in een ongepolijst industrieel complex maakt het ook nog eens tot een van de meest onaangepaste. Hier kunnen kunstenaars groot denken en bouwen. Hier kan wat elders voor onmogelijk wordt gehouden omdat het niet past, te afwijkend, ongewenst of ingewikkeld is. De artist driven aanpak van Brutus Space, waarbij alles in dienst staat van de maker, staat garant voor kunst die toekomstbeelden presenteert die zowel hoopvol en inspirerend, als ongemakkelijk en confronterend kunnen zijn.

Brutus Space gaat uit van de transformerende kracht van kunst, die de status quo bevraagt, alternatieve handelingsperspectieven biedt en geesten omvormt. Om daarmee zoveel mogelijk impact te hebben, stelt Brutus Space zich zo inclusief mogelijk op. Extra inspanningen worden gedaan om juist ook die mensen te trekken die doorgaans niet naar musea gaan. Zij worden verwelkomd als bezoekers met een actieve rol maar ook als makers.

Brutus Space bouwt voort op AVL Mundo, dat sinds 2008 tentoonstellingen en andere activiteiten organiseert. Na de oprichting van een eigen, onafhankelijke stichting in 2023 zijn de inspanningen sterk opgevoerd waardoor Brutus Space lokaal, nationaal en internationaal op de kaart is gezet. De komende cultuurplanperiode is gericht op het uitbouwen en versterken van die positie, waardoor de organisatie aanzienlijk meer publiek kan bereiken en bezoekers nog beter kan betrekken bij de activiteiten.

Om dat effectief te doen, wordt het programma gestroomlijnd om meer focus aan te brengen en makers de aandacht en financiële beloning te geven die ze verdienen. De thematentoonstellingen, waarvan er ieder jaar één plaatsvindt, gaan over vrijheid van meningsuiting, neurodiversiteit, overconsumptie en zelfvoorziening. Er zijn jaarlijks meerdere solotentoonstellingen, van onder andere Narges Mohammadi, Santiago Sierra, Jemima de Jonge en Liam Young. En in samenwerking met sociaal werkcentrum Pluspunt wordt twee keer per jaar een presentatie neergezet van de Levenslust Academie.

Voor de jaarlijks terugkerende showcase van Rotterdams talent, Wild Summer of Art, worden 50 Rotterdamse kunstenaars in de zomer zes weken lang bij Brutus Space in de spotlight gezet. Die aandacht wordt bovendien verder aangewakkerd door de aanstelling van een internationaal vermaard curator.

Naast het tentoonstellingsprogramma heeft Brutus Space een Lab, waar jonge kunstenaars

een aantal maanden kunnen wonen en werken. De Brutus Prize brengt ongezien talent onder de aandacht. En in de Brutus Garden, waar bezoekers gratis en spelenderwijs kennis kunnen maken met kunst, worden talloze publieksevenementen georganiseerd. Daarvoor wordt samengewerkt met een breed scala aan partners, die zorgen voor een verankering van Brutus Space in stad, regio en land.

Tot nu toe opereerde Brutus Space met een klein en toegewijd team. Dat wordt de komende tijd uitgebreid met een programmeur die zich vooral richt op educatie, een marketing- en social media-expert, en een assistent. Met deze extra organisatorische slagkracht kan Brutus Space haar ambities waarmaken en het programma, de organisatie en de bezoekers naar een hoger plan tillen.”

Artistieke en inhoudelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de artistiek-inhoudelijke kwaliteit als goed. Brutus Space beschrijft zich als ‘artist driven’. Het stelt zich ten dienste van de kunstenaars met de ambitie om bij Brutus Space mogelijk te maken wat elders niet kan. De faciliteiten en locatie van Brutus Space – 6000 m2 in een industriële setting – hebben bewezen de juiste katalysatoren te zijn voor deze ambitie. Mede dankzij een uitgebreid netwerk op lokaal en internationaal niveau, een nieuwe algemeen directeur, een gerenommeerd curatorenteam en een artistieke adviescommissie zijn expertise en vaardigheid overtuigend aanwezig om de geplande artistiek-inhoudelijke activiteiten en ontwikkelingen vorm te geven.

Brutus Space wil de komende cultuurplanperiode zijn publieksbereik vergroten en de betrokkenheid van publiek versterken. Het maakt hierbij gebruik van het Rotterdamse doelgroepenmodel, alleen komen de door Brutus Space als ‘Cultuursceptici’ of ‘Cultuurmijders’ benoemde groepen hier niet in voor. Juist deze groep wil Brutus Space nadrukkelijk bereiken. Hoe en in welke aantallen wordt echter in de aanvraag niet concreet toegelicht. De strategie om naamsbekendheid en bereik te vergroten met online campagnes overtuigt. De kwantitatieve doelstellingen worden gebaseerd op klantreizen, die informatie geven over het specifieke gedrag en de behoeften van doelgroepen. Hiervoor werkt Brutus Space samen met het digitaal creatief bureau Media.Monks (als sponsoring in natura). De plannen om het Rotterdamse bereik te vergroten door samenwerkingen met lokale partijen als Hiphop In Je Smoel, Grande Loge, DAR en Tailbone, zijn plausibel maar niet concreet uitgewerkt.

Met zijn rauwe en actuele programmering in een industriële omgeving geeft Brutus Space authentiek invulling aan zijn voor Rotterdam iconische identiteit, in de aanvraag beschreven als ‘schurend, toekomstgericht en eigenwijs’. De nieuwe plannen, waaronder de goed geschetste hardcore-tentoonstellingsserie, beloven een geloofwaardige voortzetting van deze koers. De serie wil ‘uitdagen tot het formuleren van eigen invulling en interpretatie’ op actuele thema’s, en belooft een ‘hardcore visie’ vanuit ‘lef en daadkracht’. De commissie benadrukt dat een dergelijk voornemen ook een hoog niveau van ethisch en moreel bewustzijn vereist. De commissie beoordeelt het onderscheid tussen enerzijds

Brutus Space, anderzijds Joep van Lieshout en Atelier Van Lieshout' voor de bezoeker als onvoldoende inzichtelijk. De stelling in de aanvraag dat bezoekers altijd duidelijkheid hebben over het bijwonen van een programma van Brutus Space of Base beschouwt de commissie als onrealistisch, alleen al omdat de woorden 'Space' en 'Base' zowel visueel als akoestisch erg op elkaar lijken. Bovendien is de informatie voor de bezoeker niet functioneel waardoor het aannemelijk is dat deze niet wordt opgenomen.

Brutus heeft een internationaal bereik onder *peers* en professionals en wordt voor uitwisseling van kennis bezocht door zowel opleidingen (bijvoorbeeld St. Lukas/Brussel, ETH/Zürich) als collega-instellingen (bijvoorbeeld Prada Foundation/Italië, Pioneer Works/New York). Hiermee draagt Brutus bij aan de positionering van Rotterdam als internationale stad en aan de internationale ontwikkeling van de sector. Om zich internationaal nog meer te profileren en te positioneren heeft Brutus Space programma's samengesteld met internationaal gerenommeerde curatoren. Hoe deze ambitie precies gerealiseerd zal worden wordt in de aanvraag echter niet nader onderbouwd.

Brutus Space heeft dankzij zijn unieke locatie de mogelijkheid op een onderscheidende manier bij te dragen aan het productieklimaat voor beeldende kunst in Rotterdam. Dat gebeurt bijvoorbeeld met de wisselende groeps- en verkoopexpositie 'Wild Summer of Art', waar vanaf 2024 een internationale topcurator 50 Rotterdamse kunstenaars kiest uit een door 10 scouts aangedragen groslijst. Deze 50 kunstenaars worden met BKV-gelden binnen de fair pay-standaarden betaald.

Waarde voor de stad, de bewoner en de discipline

De commissie beoordeelt de waarde voor de stad, haar bewoners en de discipline als goed. De partnerprogrammering van Brutus Space is sterk. De ruimte wordt gebruikt voor diverse evenementen zoals IFFR, Art Rotterdam en Museumnacht010 en er is ruimte voor bottom-up initiatieven van (lokale) kunstenaars. Hiermee toont Brutus Space verantwoordelijkheid als een belangrijke speler in Rotterdam.

Het netwerk van culturele, sociale en educatieve partners wordt goed belicht in de aanvraag, maar mist soms een concrete beschrijving van de aard van de samenwerking. De commissie is positief over de samenwerking met Pluspunt in de Levenslust Academie, maar is ook kritisch omdat realisatie afhankelijk wordt gesteld van bijdragen van fondsen. Ook is het aantal sociale partners beperkt. De samenwerking met scholen wordt als positief beoordeeld.

Brutus Space richt zich op avontuur en experiment, met veel ruimte voor de kunstenaars zelf. Dat wordt mede mogelijk gemaakt door de locatie, waar tentoonstellingen kunnen plaatsvinden die in een meer traditionele setting niet mogelijk zijn. De bottom-up benadering van Brutus Space houdt in dat projecten worden gestart zonder het eindresultaat te kennen. Deze werkwijze wordt gestimuleerd en gefaciliteerd door de ruigheid van de locatie. Hierdoor is er ruimte voor mislukkingen zonder dat het

hele tentoonstellingsconcept in gevaar komt. Brutus stimuleert innovatie ook door vernieuwende kunstenaars uit te nodigen en actuele thema's te programmeren.

Brutus Space is van plan om in 2024 een nulmeting uit te voeren om diversiteit en inclusie op alle aspecten te verbeteren. Het valt negatief op dat dit initiatief nu pas wordt genomen, mede gezien eerdere kritische noten op het gebied van inclusiviteit. Bovendien ontbreekt in de aanvraag een kritische reflectie op wat er tot nu toe is geleerd op dit vlak. Dat de betekenis van diversiteit en inclusie voor Brutus Space niet nader wordt beschreven straalt negatief af op de initiatieven die wel worden genoemd, zoals de verbouwing van de entreehal voor een meer toegankelijk karakter of prijsdifferentiatie. Over het algemeen toont Brutus Space, gezien de reikwijdte en positie van de organisatie, te weinig ambitie en formuleert het onvoldoende concrete doelen op het gebied van diversiteit en inclusie.

Zakelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de zakelijke kwaliteit als voldoende. De organisatie heeft met het opzetten van nieuwe stichtingen een betere structuur gekregen, waardoor de governance aanzienlijk is verbeterd. Ook de samenstelling van de Raad van Toezicht en het aantrekken van de nieuwe directeur wekken vertrouwen in de organisatorische kwaliteit. Toch blijft de ruimtelijke verwevenheid als het gaat om governance een kritisch punt van aandacht, ook al is er juridisch onderscheid gemaakt. Een ander punt van zorg is de relatief kleine bezetting, gezien de ambitieuze doelstellingen. Positief is hoe de Fair Practice Code wordt nageleefd. Zo wordt voor de honoraria van kunstenaars de calculator van de Fair Practice Code gehanteerd, is er een externe vertrouwenspersoon en wordt de richtlijn functie- en loongebouw van De Zaak Nu gevolgd.

Brutus Space heeft ambitieuze plannen en wil fors investeren in groei. Op zich lijken de doelstellingen voor de groei van de bezoekersaantallen en de eigen inkomsten realistisch, maar dit brengt wel een nog snellere groei van met name de personele activiteitenlasten met zich mee. Die zijn niet goed onderbouwd. De stichting neemt met deze sprong voorwaarts een hoog risico, terwijl zij na de herstructurering nog maar over beperkte financiële buffers beschikt. Dit brengt risico's mee voor de financiële continuïteit. De afhankelijkheid van subsidies neemt toe, al is deze in vergelijking met andere kunstinstellingen nog relatief laag. Een mogelijk groter risico zit ook in financieel opzicht in de ruimtelijke verwevenheid van Space en Base.

Er is sprake van een solide financieringsmix, bestaande uit inkomsten uit entreegelden, horeca-inkomsten, sponsoring, (project)subsidies, vernieuwend mecenaat, verhuur en coproducties. Brutus Space spant zich ook met succes in om cofinanciering te vinden: Droom & Daad bijvoorbeeld committeert zich vanaf 2024 aan cofinanciering van Wild Summer of Art.

Geadviseerd bedrag

De commissie adviseert het subsidiebedrag van 2024 aan te houden en de BKV-gelden te verhogen tot € 40.000.